

FITXA RESUM DEL TREBALL

1.- Síntesi de l'experiència

CONTEXT

L'experiència s'emmarca en el treball de recerca de 4t d'ESO d'un centre d'alta muntanya, la SES Morelló d'Esterrí d'Àneu.

DESCRIPCIÓ I OBJECTIUS

El centre va decidir enfocar el treball de recerca de 4t d'ESO cap a l'estudi de la situació real del dialecte pallarès a les Valls d'Àneu, anomenat aneuenc. Aprofitant la publicació del llibre **Antoni Maria Alcover a les Valls d'Àneu (1906-1921)** de Maria Pilar Perea, que commemora el centenari de la visita a les Valls d'Àneu de Mossèn Alcover, i encadellant això al fet de tenir un grup molt destre en l'edició i la creació de vídeo (aspecte a bastament treballat en el currículum), es va decidir elaborar el documental "Les Valls d'Àneu i el pallarès".

L'objectiu del projecte era la confecció d'un documental amb uns mínims concrets de qualitat i durada. La base de l'argument era un viatge en el temps que partís de la mirada i la tasca dialectològica d'Alcover, recreant la seua visita centenària, i que desemboqués en la situació actual del pallarès, alhora que es motivava una reflexió sobre les característiques (geogràfiques, demogràfiques, etc.) del territori.

El centre va creure en tot moment que, després de quatre anys de treballar l'edició i la creació de vídeo digital en àrees com l'anglès i la informàtica entre altres, el documental seria un bon treball de síntesi de tota la secundària obligatòria.

ORGANITZACIÓ

El grup de quart d'ESO el formaven per 22 alumnes, per la qual cosa es va decidir establir quatre grups de treball amb unes tasques i uns terminis de lliurament ben definits. Les tasques assignades als quatre grups es vinculaven als temes següents:

- Retrat de les valls d'Àneu.
- L'aneuenc: meteorologia, qualificatius.
- Mossèn Alcover a les valls d'Àneu.
- L'aneuenc: aïnes, el menjar, la casa.

Cada grup tenia un cap que, cada setmana, es reunia amb els altres caps, sota la supervisió de la professora encarregada del treball, per repassar l'estat de la feina feta i, igualment, mantenir la coordinació i donar la coherència i la unitat imprescindibles al projecte.

AVALUACIÓ I VALORACIÓ DEL PROFESSORAT

Com a treball de recerca de 4t d'ESO, cada alumne va rebre la qualificació que li va correspondre, seguint els criteris d'avaluació que valoraven aspectes com el funcionament intern de cada grup, l'ús i la cura del material filmic i informàtic, l'actitud dins l'aula i la relació amb les persones de fora del centre que participaven en el projecte altruïstament.

Independentment de les qualificacions, la valoració del claustre després de visionar el material va ser molt positiva.

2.- Àrees curriculars i competències bàsiques

Les àrees curriculars que van participar de forma directa en el projecte són: Tecnologia, Llengua catalana, Ciències Socials, i Visual i plàstica.

Pel que fa a les competències bàsiques, es van treballar, en diferent grau:

i) *La competència comunicativa, lingüística i audiovisual:*

La concepció mateixa del documental treballava a fons aquesta competència.

ii) *La competència artística i cultural:*

El documental és, en si mateix, un treball artístic de creació cultural.

iii) *El tractament de la informació i la competència digital:*

Els alumnes van fer la tasca prèvia d'informar-se utilitzant les fonts que les TIC proporcionen. Igualment, durant l'execució del treball, es va recórrer tant a l'enregistrament digital com a l'ús, per al muntatge, de software d'edició.

iv) *La competència matemàtica:*

Com a competència estructural, sempre és present en el desenvolupament lògic i en la necessària concreció tècnica del documental.

v) *La competència d'aprendre a aprendre.*

El treball en grup ha consolidat els lligams, i la informació i les habilitats en diferents àmbits s'han fixat i millorat en els grups de treball. El treball en grup motivava l'autoregulació de l'alumnat.

vi) *La competència d'autonomia i iniciativa personal:*

Dins de cada grup, l'alumne assumia unes tasques concretes encomanades que, en el cas de no dur-les a terme o dur-les a terme de forma irregular, perjudicaven la resta del grup. El treball en equip, doncs, esperonava tant el desenvolupament personal en la presa i l'execució de decisions, com el sentit de responsabilitat envers els companys. L'estructura audiovisual, d'altra banda, també facilitava que la creativitat i l'autonomia responsable milloressin.

vii) *La competència en el coneixement i la interacció amb el món físic:*

El documental se centra en un espai i un temps concrets: l'entorn immediat dels alumnes. El fet d'aproximar-s'hi des d'un punt de vista nou, el de l'observador que ha d'elaborar-ne una descripció susceptible de ser vista per un tercer, motivava el coneixement i la reflexió sobre el territori que habiten.

viii) *La competència social i ciutadana:*

La necessitat de sortir al carrer i de parlar amb la gent sobre aspectes vinculats a la llengua i la societat ha millorat els llaços de l'alumnat amb els pobles de l'entorn i ha repercutit molt positivament en el centre.

3.- Continguts, temporització i recursos humans i materials

CONTINGUTS

El documental s'organitza en tres blocs temàtics ben definits que, alhora, tenen punts de connexió i permeten una transició natural de l'un a l'altre.

La primera part s'ocupa de fer un retrat d'aspectes geogràfics, històrics, demogràfics i de patrimoni artístic del territori de les Valls Àneu. En la tasca prèvia d'aquesta part, va caldre establir quina informació era més rellevant i quins enclavaments calia destacar i enregistrar.

La segona part s'ocupa de la visita centenària de Mossèn Alcover a les Valls d'Àneu. Per acostar-la, una veu en off descriu la visita alhora que les imatges, que busquen entorns que s'hagin modificat poc respecte d'ara fa cent anys, en fan una reconstrucció, amb un Mossèn i el seu ajudant que es passegen per Esterri d'Àneu recollint mots pallaresos.

La tercera part se centra en l'estat actual del dialecte, i ho fa d'una forma directa i dinàmica: entrevistant habitants de diversos pobles de la vall, als quals se'ls pregunta sobre el seu coneixement de determinat lèxic recollit per Mossèn Alcover. Per acotar el lèxic triat, s'opta per cenyir-lo a uns camps semàntics determinats.

TEMPORITZACIÓ

L'alumnat disposava de dues hores (o sessions) setmanals per fer el treball, al llarg de tot un quadrimestre (de febrer a juny):

Tasques realitzades	Temporització
<ul style="list-style-type: none">• Inici del treball.	Febrer 2010.
<ul style="list-style-type: none">• Preparació dels guions, propostes fílmiques.	8 sessions.
<ul style="list-style-type: none">• Formació fílmica específica a càrrec del documentalista Dani Orte.	10 sessions.
<ul style="list-style-type: none">• Treball de camp, entrevistes, selecció de plànols, recerca històrica. Tria de músiques.	8 sessions en centre + sessions lliures en cap de setmana i vacances.
<ul style="list-style-type: none">• Edició del documental i confecció del DVD. Gravacions veu en off.	10 sessions.
<ul style="list-style-type: none">• Final del treball.	Final de juny 2010.

RECURSOS HUMANS I MATERIALS

Pel que fa a recursos humans del centre, es van emprar les dues hores setmanals durant un quadrimestre de la professora-tutora que dirigia el projecte.

En relació als recursos humans externs, cal destacar la col·laboració del documentalista Dani Orte, cedit pel Consell Comarcal del Pallars Sobirà, que va aportar 10 hores de treball previ amb l'alumnat per treballar el llenguatge fílmic i els recursos cinematogràfics, i suports puntuals d'assessorament l'enregistrament i l'edició. El seu ajut va proporcionar als alumnes eines de treball, alhora que els permetia ser més efectius en la concreció del documental. No és sobrer insistir en el fet que el material fílmic i l'edició és obra exclusivament de l'alumnat.

Com a recursos materials es van utilitzar tres càmeres de vídeo amb els tripodes respectius:

Càmera Sony Handycam DCR-SR37	Sortida de vídeo en format mpg, usada per a plànols fixos o fons sense so.
Càmera Canon MVX 350 xi	Grava en suport magnètic, calia digitalitzar a posteriori el material.
Càmera Panasònic Mini DV	Grava en suport magnètic, calia digitalitzar a posteriori el material. Cedida pel Consell Comarcal.

El treball d'edició es va desenvolupar a l'aula d'informàtica del centre, amb programari oficial Pinnacle Studio 8. Va ser necessari l'ús de targetes de vídeo per digitalitzar els suports magnètics.